

Nr 210.

Av herr **Andersson, Verner**, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till Getåns vattenledningsföretag i Hallands län.

I proposition nr 152 har Kungl. Maj:t för riksdagen framlagt förslag om att för avbetalning av vissa andelar av ett till sänkning av Getån och dess tillflöden för torrläggning av mark i Krogsreds socken av Hallands län den 30 april 1920 beviljat lån från odlingslånefonden må från statens avdikningsanslag utgå ett belopp av 3.732 kronor 4 öre.

Såsom av propositionen framgår, verkställdes undersökning och upprättades kostnadsförslag under åren 1916—1918, alltså under förra världskriget. Att företaget redan från början måste anses mindre räntabelt framgår tydligt av det förhållandet att båtnadsvärdet inte uppgick till högre värde än 33.941 kronor 39 öre, medan kostnaderna beräknades till 45.877 kronor 83 öre.

Det med torrläggningen avsedda resultatet har ej kunnat uppnås, främst därför att sättningen av de torrlagda markerna blivit mycket större än som ursprungligen beräknades, varför en stor del av den ursprungliga torrlagda marken numera är försumpad i så stor utsträckning att den ur odlingssynpunkt är värdelös. Vidare må framhållas att delägarna i företaget för ernående av det med företaget avsedda ändamålet ansökt om sänkning av den nedanför nu ifrågasvarande marker belägna Krogsjön men att vattendomstolen genom dom den 30 december 1933, som faststälts av vattenöverdomstolen, förklarat hinder möta mot meddelande av tillstånd till det ifrågasatta företaget.

Om delägarna fått tillstånd till denna sänkning hade de säkerligen kunnat utnyttja sina i företaget ingående marker och ej heller ansökt om avskrivning av återstående lånebelopp.

På grund av det ekonomiskt misslyckade företaget och omöjligheten att förbättra detsamma ingåvo delägarna i företaget den 12 september en underdånig hemställan om avskrivning av återstående del av lånebeloppet.

Genom lantbruksingenjören Welin-Bergers assistent Erik Pålman verkställdes under dagarna den 15—17 januari 1940 utpålning och avvägning av samtliga i företaget ingående avlopp ävensom ytavvägning av markerna för utrönande av de förändringar i dessas höjdlägen som efter företagets utförande uppkommit.

Ur denna inspektionsrapport kan anföras bl. a. att den torrlägningsbåtnad, som med företagets utförande enligt det härför upprättade förslaget förutsatts skola uppkomma, endast i mindre omfattning visat sig bestående och därvid

företrädesvis å högre belägna marker samt å mark där jorden företrädesvis är att hänföra till fastmarksjord. Om orsakerna till detta resultat anföres att detta i första hand beror på vattenståndet i den nedanför liggande delen av Getån ned till Krogsjön ävensom vattenståndet i denna sjö, dels vattenavrinningsens storlek, därigenom att densamma med all säkerhet vid vissa vattenföringar är avsevärt större än som vid förslaget upprättande beräknats ävensom slutligen den sättning, som alltsedan företagets utförande påtagligen ägt rum av vissa marker.

Vid inspektionen befanns vattenståndet vid tolv avvägningsställen vara lägst 0,34 m. och högst 0,61 m. högre än det skulle vara enligt avdämningsplanen. Vidare framgår av inspektionshandlingarna att en fortgående höjning av Krogsjöns vattenstånd alltjämt sker. Vidare är vattenföringen i verkligheten betydligt större än den som beräknats vid företagets planläggning. Avrinnings-siffran vid sommarvattenstånd beräknades till 8 sekl/km², men torde varit omkring 11 sekl/km² eller omkring 40 % mera. Härav framgår att beräkningarna vid planens uppgörande inte varit så noggranna och tillförlitliga som kan fordras.

Det heter vidare i inspektionsrapporten: »Det må emellertid framhållas att vid båtnadens beräkning har hänsyn icke tagits till inverkan av de förekommande högvattensflödena och ej heller till de särskilt å de lägre markerna förutsedda fortgående sättningarna, vilka förhållanden givetvis äro ägnade att föranleda reducering i båtnadens värde.»

Av undersökningen framgår att det verkliga båtnadsvärdet för 7 fastigheter i Stixered reducerats till mellan 23 % och 62,35 % av det beräknade. Härtill kommer att marken alltjämt fortsätter att sätta sig, varför resultatet kommer även för framtiden att försämrast.

Med stöd av de vid undersökningen framkomna resultaten av torrläggningen har lantbruksingenjör Welin-Berger tillstyrkt delägarnas hemställan om avskrivning av återstående del av lånebeloppet, vari även länsstyrelsen i Hallands län instämt. Länsstyrelsens uttalande, att sökandenas ekonomiska förhållanden synas vara av underordnad betydelse vid bedömandet av förevarande fråga, är alldeles riktigt. Resultatet av torrläggningen har icke blivit det avsedda, och detta är icke intressenternas skuld. Därför är det riktigt att de i viss utsträckning få gottgörelse genom avskrivning av den återstående delen av lånet. Vi vilja framhålla att delägarna i företaget äro småbrukare med verkligt ofullständiga jordbruk. Oavsett deras förmögenhetsförhållanden har torrläggningsföretaget försämrat deras ekonomi i stället för att ge dem ökade utkomstmöjligheter.

Det från och med innevarande år återstående lånebeloppet utgör 14.038 kronor 28 öre, vilket belopp synes oss, med hänsyn till förhållandena, böra helt avskrivas.

Med stöd av det anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte medgiva, att för avbetalning av återstående del av lån av den 30 april 1920 till delägarna i Getåns vattenavledningsföretag i Krogsgereds socken i Hallands län beviljas ett belopp av 14.038 kronor 28 öre att utgå från statens avdiktningsslag.

Stockholm den 21 mars 1942.

Verner Andersson.

J. B. Johansson,
Fredrikslund.

Sven Larsson.